

VENDIM
N. 00-2022-4586 (392), datë 26.10.2022

NË EMËR TË REPUBLIKËS

Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë, i përbërë nga gjyqtarët:

Artur Kalaja	kryesues;
Ervin Pupe	anëtar;
Sandër Simoni	anëtar;
Albana Boksi	anëtare;
Gentian Medja	anëtar,

në seancën gjyqësore më datë 26.10.2022, me qëllim njësimin e praktikës gjyqësore, mori në shqyrtim çështjen civile, që u përket palëve:

PADITËS: Demir Fekollari

I PADITUR: 1. Shoqëria “ZIG” sh.p.k.

2. Agjencia e Trajtimit të Kredive.

OBJEKTI: Kundërshtimin, pezullimin dhe anulimin e veprimeve përmbarimore të njoftuar me vendimin “Për fillimin e ekzekutimit të detyrueshëm”, me nr. 77215 regj.-nr. 19582-prot., datë 22.5.2015, të shërbimit përmbarimor gjyqësor privat “ZIG” sh.p.k., për të cilin kam marrë dijeni më datë 25.5.2015, nëpërmjet shërbimit postar (njoftuar vajzën tonë të quajturën Alketa Bicala, e cila është e martuar dhe nuk banon në banesën tonë).

BAZA LIGJORE: Neni 609/1-2, 610/1-2, e vijues i Kodit të Procedurës Civile

KOLEGJI CIVIL I GJYKATËS SË LARTË,

pasi dëgjoji relatimin e gjyqtarit, Artur Kalaja dhe si shqyrtoi çështjen në tërësi,

VËREN:

I. Rrethanat e çështjes

1. Pranë Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë është paraqitur një padi me objekt kundërshtimin e veprimeve përmbarimore, sikurse pasqyrohet në pjesën hyrëse.

2. **Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë me vendimin nr. 7992, datë 23.10.2015,** ka vendosur:

“Rrëzimin e padisë...”

3. **Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë ka arsyetuar** se kërkesëpadia e paditësit Demir Fekollari duhet të rrëzohet si e pambështetur në ligj dhe në prova. Është e provuar se paditësi ka marrë pranë ish-Bankës Tregtare Agrare në formën e kredisë prej 2000.000 lekë, me interes 25%. Provohet se paditësi ka paguar vetëm një pjesë të kësaj shume dhe jo të gjithën siç pretendon ai. Shuma e mbetur pa shlyer së bashku me interesat e saj është ajo e përcaktuar në vendimin e Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Lezhë nr. 6, datë 14.1.2004 për lëshimin e titullit ekzekutiv.

Gjykata ka arsyetuar se veprimet përmbarimore për ekzekutimin e këtij titulli ekzekutiv janë kryer në përputhje me kriteret e kërkuara nga nenet 581 e vijim të kreut 4 të Kodit të Procedurës Civile (në vijim “KPC”).

4. Rezulton se paditësi ka qenë prezent në momentin e shpalljes së vendimit nga gjykata e shkallës së parë, më datë 23.10.2015.

5. Kundër këtij vendimi, fillimisht, më datë 2.11.2015, paditësi, Demir Fekollari ka paraqitur një ankim për zënie afati. Nuk rezulton i dokumentuar në dosjen gjyqësore se kur i është komunikuar vendimi i gjykatës së shkallës së parë paditësit.

Më tej, më datë 7.12.2015, paditësi ka ushtruar ankimin e plotë duke parashtruar se:

- Gjatë gjykimit janë depozituar mandatet e arkëtimit që vërtetojnë kthimin e kredisë në shumën totale prej 2.021.833 lekë, të likuiduara pranë Bankës Tregtare Agrare dhe këto prova nuk janë marrë parasysh nga ana e gjykatës.

- Vendimi është marrë në kundërshtim me ligjin pasi gjykata nuk ka hetuar kërkesën në lidhje me shlyerjen e detyrimit dhe as nuk ka caktuar një ekspert për vlerësimin e mandateve.

- Në lidhje me themelin e çështjes, që nga data 4.3.1997, kur sipas afatit kontraktor ka mbaruar shlyerja e kredisë e më pas që nga koha kur është dhënë vendimi i Gjykatës së Shkallës së Parë Lezhë në vitin 2004, Banka Tregtare Agrare nuk ka paraqitur asnjë pretendim për shlyerjen e detyrimit, pasi ai ka qenë i shlyer.

- Pasuria e vendosur si kolateral, për efekt të sigurimit të ekzekutimit të detyrimit është çliruar nga detyrimi që nga viti 1998, dhe ky fakt tregon që banka kishte hequr dorë nga pretendimet që kishte ndaj paditësit, pasi në këtë kundërt, pasuria e bllokuar si mjet garancie nuk kishte si të çlirohej. E gjithë kjo periudhë pas shlyerjes së detyrimit bankar e deri më sot dëshmon se gjykata e ka konsideruar të shlyer detyrimin dhe të parashkruar.

- Banka, në kundërshtim me VKM-në nr. 62, datë 14.9.2011, "Për miratimin e rregullores për administrimin e rrezikut të kredisë", ka asgjësuar dokumentet përkatëse për këtë problem, çka na bën të dyshojmë se veprimet janë kryer për të përvetësuar;

- Rrethanat e sipërpërmendura nuk janë hetuar nga ana e gjykatës.

6. Lidhur me ankimin e paditësit, **Gjykata e Apelit Tiranë, me vendimin nr. 361, datë 26.5.2016**, ka vendosur:

"Mospranimin e ankimit kundër vendimit nr. 7922, datë 23.10.2015 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë."

7. **Gjykata e Apelit Tiranë, ka arsyetuar** se, paditësi është njohur me përmbajtjen e vendimit gjyqësor më datë 23.10.2015 dhe është ankuar ndaj tij më datë 7.12.2015. Gjykata konstaton se kërkesa ankimore e depozituar sa më sipër rezulton se është paraqitur jashtë afatit ligjor 5-ditor të përcaktuar në nenin 609 dhe 610 të KPC-së.

8. KPC-ja, i ndryshuar me ligjin nr. 122/2013, në nenin 609 ka parashikuar se: *"...Gjykata shqyrton kërkesat, sipas këtij neni, brenda 5 ditëve. Kundër vendimit të gjykatës mund të bëhet ankim i veçantë"*.

Nga ana tjetër, në fund të nenit 610 të KPC-së, me ligjin nr. 122/2013, janë shtuar dy paragrafë më këtë përmbajtje: *"...Kundër vendimit të gjykatës mund të bëhet ankim i veçantë."*

9. Në këto rrethana gjykata çmon se kërkesa ankimore nga pala paditëse është paraqitur jashtë afatit ligjor dhe si rrjedhojë duhet të vendoset mospranimi i ankimit bazuar në kërkesat e nenit 450/a të KPC-së.

10. Kundër vendimit të Gjykatës së Apelit Tiranë, më datë 20.6.2016, është ushtruar rekurs nga paditësi Demir Fekollari, i cili ka kërkuar *prishjen e vendimit të Gjykatës së Apelit Tiranë dhe kthimin e çështjes për rigjykim pranë kësaj gjykate*.

Në rekurs është parashtruar se:

- Vendimi i Gjykatës është rezultat i zbatimit të gabuar të ligjit procedural.

- Gjykata ka marrë të mirëqenë vendimin nr. 6, datë 14.1.2004, të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Lezhë, e cila ka miratuar kërkesën e Agjencisë së Trajtimit të Kredive duke zbatuar ligjin në mënyrë të gabuar, pa hetuar asnjë rrethanë me rëndësi për çështjen.

- Paditësi nuk ka pasur dijeni në lidhje me këtë vendim dhe është njohur me të vetëm më datë 25.6.2015, kur është vënë në dijeni nga zyra përmbartimore për të shlyer vullnetarisht një detyrim që në të vërtetë nuk ekziston.

- Është vërtetuar gjatë gjykimit se kohë më parë, bazuar në KPC, organi përmbartimor ka pushuar ekzekutimin e këtij titulli ekzekutiv, por pa bazë ligjore, ka vendosur ta vërë në zbatim me një

kërkesë të dytë. Për këtë fakt, gjykata duhet të hetonte bazën ligjore të pushimit të ekzekutimit e pastaj shkaku përse është rifilluar ai si dhe për mungesën e njoftimit të paditësit.

- Gjykata e shkallës së parë, në dispozitivin e vendimit është shprehur se palët kanë të drejtë të ankimojnë vendimin brenda afateve ligjore dhe pa përcaktuar se vendimi në fjalë kundërshtohet me ankim të veçantë.

- Gjithashtu, gjykata e faktit në kundërshtim me urdhërimet ligjore nuk ka hetuar kërkesën e paditësit për caktimin e një eksperti për të këqyrur të gjithë dokumentacionin që ka dosja.

- Paditësi, për efekt të kredisë së marrë ka likuiduar përpara datës 4.3.1997, 1.900.000 lekë principal dhe 111.833 lekë interesa bankare, nga ku rezulton se vetëm një pjesë e interesave janë të pakthyera në vlerën 843.0167 lekë. Këto interesa, sipas udhëzimit të KM-së nr. 33, datë 24.9.2010 janë falur, ndaj ato duhet të hiqen nga llogaria në masën 100%.

- Që nga data 4.3.1997 kur sipas afatit kontraktor ka mbaruar shlyerja e kredisë e më pas që nga koha kur është dhënë vendimi i Gjykatës së Shkallës së Parë Lezhë në vitin 2004, Banka Tregtare Agrare nuk ka paraqitur asnjë pretendim për shlyerjen e detyrimit, pasi ai ka qenë i shlyer.

- Pasuria e vendosur si kolateral, për efekt të sigurimit të ekzekutimit të detyrimit është çliruar nga detyrimi që nga viti 1998 dhe ky fakt tregon që banka kishte hequr dorë nga pretendimet që kishte ndaj paditësit, pasi në këtë kundërt, pasuria e bllokuar si mjet garancie nuk kishte si të çlirohej. E gjithë kjo periudhë pas shlyerjes së detyrimit bankar e deri më sot dëshmon se Gjykata e ka konsideruar të shlyer detyrimin dhe të parashkruar.

- Banka, në kundërshtim me VKM-në nr. 62, datë 14.9.2011, “Për miratimin e rregullores për administrimin e rrezikut të kredisë”, ka asgjësuar dokumentet përkatëse për këtë problem, çka na bën të dyshojmë se veprimet janë kryer me qëllim përvetësimi.

II. Procedura para Gjykatës së Lartë dhe nevoja për njësimin e praktikës gjyqësore

11. Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë (në vijim Kolegji), i përbërë nga një trup gjykues prej tre gjyqtarësh, mori në shqyrtim këtë çështje në dhomë këshillimi më datë 11.4.2022. Pavarësisht se rekursi i palës së paditur është paraqitur më datë 20.6.2016, para ndryshimeve të KPC-së në vitin 2021, ai u shqyrtua sipas dispozitave procedurale që janë në fuqi aktualisht, në lidhje me ritin e gjykimit, përbërjen e trupës gjykuese dhe mënyrën e disponimit nga Gjykata e Lartë.

Veprimi i ligjit procedural në kohë rregullohet nga dispozita tranzitore e ligjit nr. 44/2021, ku është parashikuar, se: “1. Përbërja e trupave gjykues, si dhe procedura e gjykimit në Gjykatën e Lartë rregullohet sipas përcaktimeve të këtij ligji, pavarësisht parashikimeve të ndryshme në ligje të tjera; 2. Rekursi i paraqitura, por ende të pashqyrtuara, konsiderohen të pranueshme nëse plotësojnë parashikimet e ligjit në fuqi në kohën e depozitimit të tyre.”

12. Pasi mori në shqyrtim aktet e fashikullit të gjykimit; llojin e vendimmarrjes së gjykatës së apelit sipas nenit 450/a të KPC-së, objekt rekursi dhe kontrolli nga Gjykata e Lartë, pretendimet e ngritura në rekursin e paraqitur nga paditësi, Demir Fekollari, Kolegji vlerësoi se në rastin konkret, shtrohet për zgjidhje një çështje ligjore, se sa është afati i ankimit ndaj vendimit të gjykatës së shkallës së parë që ka shqyrtuar ankimin e palëve ndaj veprimeve të përmbaruesit gjyqësor, sipas nenit 610 të KPC-së.

13. Pas një hulumtimi mbi praktikën gjyqësore ndër vite, Kolegji konstatoi se çështja e llojit dhe afatit të ankimit, ndaj vendimit të gjykatës së shkallës së parë, që ka disponuar mbi padinë/ankimin me objekt kundërshtimin e veprimeve përmbarimore, ka qenë shumë e diskutueshme në jurisprudencën e gjykatave më të ulëta dhe po ashtu të Gjykatës së Lartë.

14. KPC-ja ka pësuar vazhdimisht disa ndryshime, duke përfshirë edhe kapitullin e dispozitave që rregullojnë fazën e ekzekutimit të detyrueshëm dhe paditë e ngritura në fazën përmbarimore (të cilat do të merren në analizë, në mënyrë më të detajuar në vijim).

15. Në praktikën mbizotëruese të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë, ku është interpretuar si neni 611 i KPC-së, ashtu dhe neni 610, pas ndryshimeve me ligjin nr. 122/2013, “Për disa shtesa dhe ndryshime në ligjin nr. 8116, datë 29.3.1996, “Kodi i Procedurës Civile i Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar (në vijim ligji nr. 122/2013), është mbajtur qëndrimi i vazhdueshëm se afati i ankimit ndaj vendimit përfundimtar të gjykatës që ka disponuar në lidhje me një padi të ngritur sipas nenit 609 apo 610 të KPC-së është 15 ditë, sipas rregullave të zakonshme të ankimit. Ndërkohë afati 5-ditor dhe ankimi i veçantë sipas nenit 610 apo sipas nenit 611 të mëparshëm është mjet për goditjen e vendimeve të ndërmjetme të gjykatës me të cilat vendoset pezullimi i ekzekutimit të veprimeve përmbarimore (*shih vendim nr. 00-2009-1185 i vendimit (289), datë 1.10.2009; vendim nr. 00-2012-1839 i vendimit (257), datë 17.5.2012; vendim nr. 00-2015-3441 i vendimit (417), datë 7.10.2015; vendim nr. 00-2015-2903 i vendimit (347), datë 2.7.2015; vendim nr. 00-2015 -2445 i vendimit (256), datë 14.5.2015 vendim nr.(221), datë 22.6.2016 të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë etj.*).

16. Nga ana tjetër, janë konstatuar edhe disa raste, më të pakta në numër, ku Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë, në interpretim të nenit 610 të KPC, ka mbajtur qëndrimin jurisprudencial që lejon ankim të veçantë ndaj vendimit përfundimtar të gjykatës, që ka disponuar mbi ankimin kundër veprimeve të përmbaruesit gjyqësor (*shih vendim nr. 11243-1613-2018, datë 23.2.2022 të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë etj.*).

Edhe në rastet ku Gjykata e Lartë ka konkluduar mbi të drejtën e ankimit sipas rregullave të zakonshme, sipas jurisprudencës mbizotëruese, jo pak vendime të Kolegjit janë marrë me shumicë votash. Gjyqtarët e mbetur në pakicë kanë arsyetuar se neni 610 i KPC-së ofron një mjet ankimi të veçantë për goditjen e vendimeve gjyqësore që kanë disponuar mbi kundërshtimin e veprimeve përmbarimore. I njëjti interpretim është konstatuar edhe në jurisprudencën e gjykatave të apelit në përgjithësi. Duke vlerësuar se ankimi i lejuar në të tilla raste është i veçantë, këto gjykata në zbatim të nenit 450/a të KPC-së kanë disponuar me mospranim ankimi, për shkak të paraqitjes së tij jashtë afatit 5-ditor.

17. Kolegji sjell në vëmendje se para Gjykatës së Lartë gjenden për gjykim, një numër i konsiderueshëm i rekurseve të regjistruara ndaj vendimeve të gjykatave të apelit, të marra sipas nenit 450/a të KPC-së në harmoni me nenin 610 të KPC-së, prej vitit 2015 e në vijim, që shtrojnë të njëjtin diskutim mbi interpretimin e ligjit procedural. Për shkak të paqartësisë së krijuar nga praktika gjyqësore e gjykatave me juridiksion rishikues, në jo pak raste, edhe gjykatat e shkallës së parë, kur kanë përcaktuar të drejtën e ankimit në pjesën urdhëruese të vendimit të dhënë prej tyre, sipas nenit 310/III/3 të KPC-së, nuk kanë qenë koherente mbi individualizimin e llojit të ankimit apo në rastin më të keq kanë orientuar gabimisht palën mbi të drejtën e ankimit dhe afatin e paraqitjes së tij. Edhe pse e drejta e ankimit, lloji dhe afati i paraqitjes së tij, përcaktohet nga ligji dhe nuk mund të ndryshohet me vendim gjyqësor, Kolegji konstaton se si rrjedhojë e një praktike gjyqësore jo të njësuar ndër vite, palët në një proces gjyqësor përmbarimor kanë qenë të paorientuara mbi mënyrën e interpretimit të nenit 610 të KPC-së, çka ka çuar në jo pak raste në humbjen e së drejtës së ankimit, si një e drejtë themelore kushtetuese.

18. Kolegji çmon të rëndësishme të theksojë se paqartësia e vazhdueshme në kohë e praktikës gjyqësore, është e papajtueshme me parimin e shtetit të së drejtës dhe me parimin e sigurisë juridike. Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut (në vijim “GJEDNJ”), në disa vendime, ndër to edhe në dhomën e madhe, ka vlerësuar se njëtrajtshmëria e zbatimit të ligjit nga jurisprudenca përbën garanci për zbatimin e parimit të sigurisë juridike që është element thelbësor i shtetit të së drejtës (*shih çështjen “Chapman v United Kingdom” vendim i GJEDNJ, datë 18.1.2001*), duke patur lidhje të drejtpërdrejtë edhe me garancitë e nenit 6 të Konventës Europiane të të Drejtave të Njeriut (në vijim “KEDNJ”).

19. GJEDNJ-ja ka vlerësuar se siguria juridike që duhet të përcjellë rendi juridik lidhur me aksesueshmërinë dhe parashikueshmërinë normative duhet të jenë standard edhe për praktikën

gjyqësore nomofilatike (*Shih çështjen "Lupaș and Others v. Romania", ap.nos. 1434/02, 35370/02 dhe 1385/03, paragrafi 67, ECHR 2006XV*). Ajo ka pranuar se kundërshtitë e jurisprudencës janë të natyrshme dhe të qenësishme në të gjitha sistemet juridike, qoftë në gjykata të të njëjtës shkallë, qoftë në shkallë të ndryshme, apo qoftë edhe në autoritetin suprem më të lartë gjyqësor, duke konkluduar se kjo situatë nuk mund të jetë *apriori* në kundërshtim me nenin 6 të KEDNJ-së.

Megjithatë, GJEDNJ-ja konkludon se ajo që përbën shkelje të nenit 6 të KEDNJ-së në drejtim të ushtrimit të funksionit nomofilatik të autoritetit më të lartë gjyqësor në një vend janë disa rrethana: *së pari*, nëse në jurisprudencën e gjykatave ekzistojnë qëndrime krejt të ndryshme dhe të vazhdueshme mbi të njëjtën çështje juridike; *së dyti*, nëse e drejta e brendshme parashikon mekanizma ligjorë dhe procedural që synojnë efektivisht eliminimin e mungesës së koherencës në jurisprudencë; *së treti*, nëse këto mekanizma janë zbatuar nga autoriteti më i lartë gjyqësor dhe kush ka qenë efekti i prodhuar në praktikën gjyqësore. GJEDNJ-ja ka theksuar se juridiksioni gjyqësor suprem në çdo shtet duhet të tregojë vigjilencë në shquarjen dhe eliminimin e çdo mungese koherence në jurisprudencën e gjykatave (*shih çështjen "Mariyka Popova dhe Asen Popov kundër Bullgarisë", kërkesa nr. 11260/10, seksioni i 5-të i GJEDNJ-së, vendim nr. 11.4.2019, paragrafi 40*).

20. Në vijim të kësaj analize, në çështjen ligjore të shtruar për diskutim, Kolegji,

- në ushtrim të së drejtës dhe detyrimit kushtetues dhe ligjor, që lidhet me funksionin nomofilatik;
- duke pasur parasysh praktikën e ndryshme të gjykatave të niveleve më të ulëta dhe të vetë Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë, që vijnë për shkak se mund të ketë disa interpretime të nenit 610 të KPC-së, mbi të drejtën e ankimit;

- meqenëse përpara Gjykatës së Lartë gjenden për shqyrtim raste të ngjashme, për të cilat duhet të jepet një zgjidhje e njëjtë dhe e njësuar në interpretimin e ligjit procedural;

- në zbatim të nenit 35/3, 472/a, 481 dhe 482/a të KPC-së, të ndryshuar me ligjin nr. 44/2021, ka konkluduar me vendim të ndërmjetëm se shqyrtimi i kësaj çështjeje duhet të kalojë në seancë gjyqësore, me një trupë gjyqësore prej 5 gjyqtarësh, për arsye se rekursi ngre shkaqe që lidhen me zbatimin e ligjit procedural, të një rëndësie themelore për njësimin dhe zhvillimin e praktikës gjyqësore.

21. Mbi këtë bazë, Kolegji vlerësoi se çështja që duhet të shtrohet për njësim është:

Sa është afati i ankimit ndaj vendimit të gjykatës së shkallës së parë që ka disponuar mbi ankimin kundër veprimeve të përmbaaruesit gjyqësor sipas nenit 610 të KPC-së?

Ankimi i veçantë i parashikuar në këtë dispozitë, nënkupton se me këtë mjet goditen vendimet e gjykatës mbi pezullimin e veprimeve përmbaarimore apo vendimet e gjykatës që kanë disponuar përfundimisht mbi ankimin kundër veprimit të përmbaaruesit gjyqësor?

22. Sa më sipër, Kolegji planifikoi çështjen për shqyrtim më datë 9.5.2022 dhe vijoi me procedurën e posaçme, të parashikuar në nenin 481 të KPC-së, të ndryshuar me ligjin nr. 44/2021. Në këto kushte, u formua trupa gjykuese prej 5 gjyqtarësh, sipas pikës 3 të kësaj dispozite dhe u procedua, mbi vendimin e ndërmjetëm të Kolegjit, me njoftimin individual të palëve, sipas rregullave të përgjithshme të njoftimit, për sa i përket datës dhe orës së seancës gjyqësore, trupës gjykuese, çështjes së shtruar për njësim, duke iu lënë palëve afatin minimum prej 15 ditësh, midis njoftimit dhe datës së seancës. Po ashtu, vendimi i ndërmjetëm i Kolegjit për kalimin e çështjes në seancë gjyqësore, ku u pasqyrua çështja e shtruar për njësim, u publikua në faqen zyrtare të Gjykatës së Lartë.

23. Pas zhvillimit të disa seancave gjyqësore, Kolegji vendosi përfundimisht në lidhje me këtë çështje në seancën e datës 26.10.2022.

III. Vlerësimi i Kolegjit Civil

24. Ekzekutimi i detyrueshëm i titujve ekzekutivë në përgjithësi, e sidomos ekzekutimi i detyrueshëm i vendimit të formës së prerë të gjykatës në veçanti, konsiderohet si faza përfundimtare e realizimit të një të drejte të fituar sipas ligjit. Karakteri unitar i procesit civil detyron respektimin e

garancive të procesit të rregullt si në fazën e gjykimit, ashtu edhe të ekzekutimit të detyrueshëm. Në këtë mënyrë ligji procedural ka ndërfutur si moderator të këtij procesi gjykatën e shkallës së parë të vendit të ekzekutimit.

Republika e Shqipërisë, që me ratifikimin e KEDNJ-së, ka marrë përsipër dhe është zotuar ndërkombëtarisht për të organizuar sistemin e brendshëm ligjor, nënligjor dhe infrastrukturor në mënyrë të tillë që të përditësohen të gjithë elementet e së drejtës për proces të rregullt ligjor.

I. Jurisprudenca relevante e GJEDNJ-së dhe e Gjykatës Kushtetuese në lidhje me karakterin unitar të procesit dhe zbatimin e nenit 6 të KEDNJ-së, në fazën e ekzekutimit të detyrueshëm.

25. Në jurisprudencën e vazhdueshme të GJEDNJ-së, e cila është cilësuar si “konventa në veprim”, ka qenë i konsoliduar qëndrimi se faza e ekzekutimit të detyrueshëm është pjesa fundore dhe integrale e procesit gjyqësor civil dhe si e tillë meriton të gjitha garancitë dhe vëmendjen e nenit 6 të KEDNJ (Shiko çështjen “Burdov v. Russia”, kërkesa 59498/00, paragrafi 34, seksioni III, GjEDN.2002 dhe çështjen “Lyubov Stetsenko v. Russia”, kërkesa 26216/07, vendimi datë 17.4.2014, paragrafi 80 etj.). Rasti i parë që ndryshoi praktikën gjyqësore dhe mënyrën doktrinare të të konceptuarit të fazës së ekzekutimit të detyrueshëm në Shqipëri ishte çështja “Qufaj v. Shqipërisë”.

Në këtë çështje, GJEDNJ-ja u shpreh se “e drejta për t’iu drejtuar gjykatës nuk do të ishte reale, nëse sistemi ligjor i një shteti do të lejonte që një vendim gjyqësor i detyrueshëm dhe përfundimtar të mos zbatohet në dëm të njërit palë”.

26. Duke u nisur nga ky konceptim, në praktikën e konsoliduar të GJEDNJ-së është vendosur si standard se, në veçanti, ekzekutimi i detyrueshëm i një vendimi gjyqësor të formës së prerë, duhet të përfundojë brenda një afati të arsyeshëm. Vonesat në ekzekutim, cenojnë të drejtën e palës për akses në gjykatë dhe kjo qasje përbën shkelje të nenit 6 të KEDNJ-së.

Në çështjen “Gjyli kundër Shqipërisë”, GJEDNJ-ja ka theksuar se një vonesë e tejzgjatur e paarsyeshme në zbatimin e një vendimi përfundimtar dhe detyrues mund të shkelë Konventën.

27. Kjo praktikë e GJEDNJ-së, mbi afatet e arsyeshme të ekzekutimit të një vendimi gjyqësor të formës së prerë, gjeti pasqyrim edhe në praktikën e konsoliduar të Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë. Në gjykimin e kërkesave për konstatimin e shkeljes së afatit të arsyeshëm, Gjykata Kushtetuese ka theksuar se gjykimi për realizimin e një të drejte, si një proces kompleks, në vetvete përbëhet nga dy faza, të cilat janë të lidhura pazgjidhshmërisht me njëra-tjetrën.

Faza e parë, ose gjykimi në kuptimin e ngushtë, ka të bëjë me njohjen ose deklarimin e së drejtës që si rregull përfundon kur vendimi gjyqësor merr formë të prerë. I gjithë procesi gjyqësor, shpesh herë i vështirë e problematik, nuk do të kishte vlerë në qoftë se nuk do të pasohej nga një proces që lidhet drejtpërsëdrejti me veprimtarinë e organeve të përmbarimit, me ekzekutimin e vendimit ose të realizimit të së drejtës së fituar.

Në fazën e dytë, kur lipset dhe ndërhyrja, qoftë dhe me masa shtrënguese për zbatimin e tij, realizohet ajo që quajmë qëllimi i drejtësisë. Duke qenë kështu, gjykimi nuk duhet konceptuar ngushtë vetëm me sigurimin e një vendimi gjyqësor, por me përfundimin e gjithë këtij procesi, sepse një e drejtë e fituar, nëse ajo nuk realizohet nëpërmjet ekzekutimit të vendimit, mbetet pa asnjë vlerë (shih vendim nr. 6, datë 31.3.2006 të Gjykatës Kushtetuese).

28. Gjykata Kushtetuese, ka theksuar se ekzekutimi brenda një afati të arsyeshëm i vendimit të formës së prerë të gjykatës duhet konsideruar si pjesë përbërëse e së drejtës për një proces të rregullt ligjor, në kuptim të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë dhe të KEDNJ-së. Ekzekutimi i vendimit përbën një element thelbësor të shtetit të së drejtës e të vetë nocionit të gjykimit të drejtë. Ai konsiderohet si faza përfundimtare e realizimit të një të drejte të fituar gjyqësisht. Vetëm pas realizimit të kësaj faze mund të konsiderohet se individi e ka vendosur plotësisht në vend të drejtën e tij të fituar. Faza ekzekutive konsiderohet si fazë e mëtejshme e të njëjtit proces (shih vendimin nr. 1, datë 21.1.2016 të Gjykatës Kushtetuese).

II. Konteksti historik dhe krabasimor mbi natyrën e padive/ankimeve përmbartimore, ndryshimet që ka pësuar ndër vite legjislacioni procedural civil shqiptar.

29. Kundërshtimi i veprimeve të përmbartuesit gjyqësor, i normuar në nenin 610 të KPC-së, është konceptuar nga ligji si mjet juridik mbrojtës, me natyrë thelbësisht procedurale, në dispozicion të palëve të një procesi gjyqësor civil, në fazën e ekzekutimit të detyrueshëm. Ky mjet në duart e palëve, ka për qëllim të kundërshtojë veprimet (*aktet procedurale*) që kryhen nga përmbartuesi gjatë procesit të ekzekutimit të titullit ekzekutiv, ose kundër refuzimit të përmbartuesit për të ekzekutuar një titull ekzekutiv.

Me këtë mjet, nuk kundërshtohet e drejta e kreditorit, por mënyra dhe ligjshmëria e zhvillimit të vetë procesit të ekzekutimit të titullit ekzekutiv, për shkak të mosrespektimit të ligjit procedural civil në vendimarrjen dhe veprimet e përmbartuesit.

30. Në KPC të miratuar me ligjin nr. 6341, datë 27.6.1981, kundërshtimi i veprimeve të përmbartuesit gjyqësor ishte rregulluar në nenin 214, ku parashikohej, se: *“Kundër veprimeve të përmbartuesit gjyqësor ose kundër refuzimit të tij për të kryer një veprim, kreditori ose debitori mund të bëjnë ankim në gjykatën e rrethit, brenda 5 ditëve nga dita e kryerjes së veprimit ose refuzimit”*

Vendimi i gjykatës së shkallës së parë, në të tilla raste, duke u nisur nga nevoja e përfundimit të shpejtë të fazës së ekzekutimit të detyrueshëm, ishte i paankimueshëm dhe i formës së prerë. Një parashikim i tillë gjendej në nenin 216 të këtij Kodi.

Njëlloj me parashikimin e KPC-së të Republikës së Shqipërisë të vitit 1981, ka edhe modele ligjore aktuale evropiane të cilat nuk lejojnë fare ankim, qoftë apel apo qoftë rekurs ndaj vendimeve të gjykatës së shkallës së parë që ka si kompetencë lëndore gjykimet përmbartimore. Një rast i tillë është Konfederata e Zvicrës, në KPC të së cilës, konkretisht në nenin 309 shkronja “a”, parashikohet se nuk lejohet apel kundër vendimeve të tribunalit të ekzekutimit të detyrueshëm.

31. Më tej, me hyrjen në fuqi të KPC-së pas viteve 90, me ligjin nr. 8116, datë 29.3.1996, kundërshtimi i veprimeve të përmbartuesit gjyqësor, si mjet procedural ankimi, u rregullua në nenin 610. Në përpjekje për ta përqasur vazhdimisht me standardet ndërkombëtare, kjo dispozitë ka pësuar disa ndryshime thelbësore që prej vitit 2001 deri në vitin 2021, në lidhje me natyrën juridike të këtij mjeti, pozitën procedurale të pjesëmarrësve në proces, afatet dhe procedurën e gjykimit, në gjykatat e shkallës së parë dhe në ato me juridiskion rishikues.

32. Në formulimin e tij fillestar, neni 610 i KPC-së, parashikonte se:

“Kundër veprimeve të përmbartuesit gjyqësor dhe kundër refuzimit të tij për të kryer një veprim, palët mund të bëjnë ankim në gjykatën që ekzekuton vendimin brenda 5 ditëve nga dita e kryerjes së veprimit apo refuzimit, kur palët kanë qenë të pranishme në kryerjen e veprimit ose kanë qenë thirrur edhe në raste të tjera nga dita që i është njoftuar ose ka marrë dijeni për veprimin ose refuzimin.

Ankimi shqyrtohet nga gjykata e vendit të ekzekutimit, e cila kur e sheh të nevojshme mund të thërrasë edhe palët.”

33. Kjo dispozitë, e konceptonte kundërshtimin e veprimeve të përmbartuesit gjyqësor, si ankim të subjekteve të përfshirë në fazën e ekzekutimit të detyrueshëm, ndaj akteve procedurale të realizuara nga përmbartuesi gjyqësor. Sipas kësaj dispozite, kundër veprimeve të përmbartuesit gjyqësor, të kryera në kundërshtim me procedurat e parashikuara nga ky Kod dhe kundër refuzimit të përmbartuesit gjyqësor për të kryer një veprim që ia ngarkon ligji, palët mund të bëjnë ankim në gjykatën që ekzekuton vendimin, brenda 5 ditëve nga dita e kryerjes së veprimit ose refuzimit, nga dita që u është njoftuar ose kanë marrë dijeni për veprimin ose refuzimin.

Aty, përcaktohej kompetenca e gjyqtarit të vendit të ekzekutimit për shqyrtimin e ankimit, por nuk parashikohej e drejta e ankimit ndaj vendimit të gjykatës së shkallës së parë. Kjo e drejtë rregullohej në nenin 611 të KPC-së, në këtë mënyrë: *“Ankimi kundër veprimeve ose refuzimit të përmbartuesit gjyqësor nuk pezullon ekzekutimin, përveç kur gjykata vendos ndryshe. Kundër vendimit të gjykatës bëhet ankim i veçantë.”*

34. Me ndryshimet që pësoi KPC-ja, me ligjin nr. 8812, datë 2001, u parashikua detyrimi i gjykatës për ta thirrur përmbauesin gjyqësor si person të tretë. Ndërsa me ndryshimet që pësoi KPC-ja, me ligjin nr. 10052, datë 29.12.2008, për herë të parë dhe të vetme, ky mjet është konceptuar si padi, ku përmbauesi duhet të thirrej në cilësinë e palës së paditur. Me këtë ligj, u normua edhe procedura e këtij gjykimi, duke u përcaktuar një afat prej 20 ditësh për përfundimin e tij gjatë gjykimit në shkallë të parë.

35. Më tej, me ligjin nr. 122/2013, me të cilin u ndryshuan një pjesë e rëndësishme dispozitave të KPC-së, është shfuqizuar neni 611. E drejta e ankimit, në mënyrë të njëjtë sikurse parashikohej në këtë dispozitë, u integrua dhe u rregullua në nenin 610 të KPC-së, të cilit iu shtuan dy paragrafë në këtë mënyrë:

“...Ankimi kundër veprimeve ose refuzimit të përmbauesit gjyqësor nuk pezullon ekzekutimin, përveç kur gjykata vendos ndryshe. Kur titulli ekzekutiv është një akt për dhënien e kredive bankare ose akt për dhënien e kredive nga institucionet financiare jobankare dhe gjykata ka vendosur pezullimin e ekzekutimit të vendimit, masa e pezullimit konsiderohet e rënë nga fuqia me kalimin e 20 ditëve nga momenti i dhënies së vendimit të pezullimit.

Kundër vendimit të gjykatës mund të bëhet ankim i veçantë.”

36. Nga nevoja për përfundimin e ekzekutimit të detyrueshëm brenda një afati të arsyeshëm, dhe nga nevoja për një gjykim të shpejtë, si në juridiksionin fillestar, ashtu edhe në juridiksionin rishikues, me ligjin nr. 114/2016, ligjvënësi e rikonceptoi ritin e gjykimit të kundërshtimit të veprimeve të përmbauesit gjyqësor, në gjykimin në shkallë të parë dhe në apel. Ankimi kundër veprimeve të përmbauesit gjyqësor, do të shqyrtohej tashmë nga gjykata e shkallës së parë në dhomë këshillimi pa praninë e palëve brenda 20 ditëve. Përfundimisht, gjykata e shkallës së parë mund të thërrasë palët dhe përmbauesin gjyqësor kur e shoh të nevojshme, pa u cilësuar që përmbauesi gjyqësor në këtë lloj gjykimi ka pozitën e palës së paditur.

Duke ndjekur një regjim të njëjtë të posaçëm edhe në juridiksionin rishikues, në këtë dispozitë u parashikua se shqyrtimi i ankimit nga gjykata e apelit, ndaj vendimit të gjykatës së shkallës së parë, për kundërshtimin e veprimeve përmbaimore, duhet të bëhet brenda 30 ditëve në dhomë këshillimi. Gjykata e apelit, përfundimisht mund ta shqyrtojë ankimin në seancë gjyqësore, brenda 45 ditëve, kur debati gjyqësor çmohet si i domosdoshëm, në rastet dhe rrethanat e parashikuara nga ligji.

37. Së fundi, me ligjin nr. 44/2021, gjykimi përmbaimor pësoi një ndryshim thelbësor. Në nenin 610 të KPC-së, u shtua paragrafi i tretë me këtë përmbajtje: *“Ankimet kundër veprimeve ose refuzimit të përmbauesit gjyqësor shqyrtohen nga i njëjti gjyqtar i vetëm gjatë gjithë fazës së ekzekutimit të detyrueshëm të titullit ekzekutiv kur veprimet ose refuzimi i përmbauesit gjyqësor lidhet me të njëjtin titull ekzekutiv, përveç rasteve kur ligji parashikon ndryshe.”*

38. Me këtë parashikim të fundit ligjor, u centralizua kompetenca e një gjyqtari të vetëm në shqyrtimin e të gjitha ankimeve ndaj veprimeve të përmbauesit gjyqësor të lidhura me të njëjtin titull ekzekutiv. Nevoja për këtë ndryshim erdhi si rrjedhojë e problematikës që shkaktonte decentralizimi i procesit gjyqësor në fazën ekzekutive, ku ankimet ndaj veprimeve të përmbauesit gjyqësor shqyrtoheshin si çështje të veçanta nga gjyqtarë të ndryshëm të cilët caktoheshin me short sipas nenit 154/a të KPC-së dhe sipas vendimit nr. 238/1/a, datë 24.12.2008, *“Për procedurat e ndarjes me short të çështjeve gjyqësore”* të Këshillit të Lartë të Drejtësisë.

39. Rikonceptimi i gjykimit përmbaimor, erdhi në përputhje me qasjen e GJEDNJ-së dhe të Gjykatës Kushtetuese, mbi karakterin unitar të gjykimit në fazën njohëse dhe ekzekutive. Copëzimi i gjykimit përmbaimor, në gjykime të veçanta, cenonte parimin e ekonomizimit procesual¹ si derivat i së drejtës për gjykim brenda një afati të arsyeshëm. Ky *modus operandi* procedural konsumonte gjyqtarët intelektualisht dhe krijonte një ngarkesë fiktive në axhendat dhe kohën fizike të tyre, pasi

¹Shih qëndrimin e mbajtur në vendimin njëses nr. 20315, datë 20.9.2006 të Seksioneve të Bashkuara Civile të Gjykatës së Kasacionit të Republikës së Italisë.

për çështje të ekzekutimit të të njëjtit titull ekzekutiv mundet të shortheshin potencialisht të gjithë gjyqtarët e një gjykate. Kjo shkakton shkëlqen e standardit të parimit të afatit të arsyeshëm në gjykimin e çështjeve të fazës së ekzekutimit të detyrueshëm. Duke qenë se ligji e lejonte mundësinë e zhvillimit dhe konstituimit të disa proceseve paralele me objekt nënçështje që kanë qenë në thelb me karakter unitar juridik, pasi bëhet fjalë për ekzekutimin e një titulli ekzekutiv, krijoheshin premisat për pezullimin e gjykimit, me qëllim që të pritej zgjidhja e një çështje tjetër e lidhur ngushtë me të, apo mundej të krijoheshin premisat për zvarritjen e gjykimit me të njëjtën logjikë.

40. Ekzistenca e proceseve paralele dhe partikularizimi gjyqësor i fazës së ekzekutimit të detyrueshëm të një titulli ekzekutiv, kur në fakt të gjitha ato janë dhe duhet të trajtohen juridikisht si një proces i vetëm, unitar dhe i pandashëm, krijonin premisat për dhënien e vendimeve gjyqësore kontradiktore dhe që zvarrisnin apo pezullonin procedurat përmbarimore në mënyrë të paarsyeshme. Kjo mënyrë operimi krijonte premisat për cenimin e figurës së gjyqtarit natyral të çështjes, si një ndër elementet përbërës dhe thelbësor të gjykatës së caktuar me ligj.²

41. Kolegji sjell në vëmendje se figura e gjyqtarit të ekzekutimit, në legjislacionin shqiptar, është përafruar fillimisht nga ligji procedural penal dhe ligji procedural gjyqësor administrativ, të cilat përcaktojnë se gjyqtari që do të gjykojë të gjitha çështjet e fazës përmbarimore të ekzekutimit të vendimit gjyqësor të formës së prerë do të jetë ai që ka dhënë vendimin. Në nenin 66 të ligjit nr. 49/2012, të ndryshuar, për gjykatat administrative, është parashikuar se *“Gjatë procedurës së ekzekutimit të detyrueshëm, gjyqtari apo kryetari i trupit gjykues, që ka dhënë vendimin, me kërkesë të palëve ose të përmbaruesit gjyqësor, në dhomë këshillimi, pa praninë e palëve, urdhëron kryerjen e veprimeve të posaçme dhe marrjen e masave të tjera të nevojshme, duke përcaktuar afatet dhe mënyrën e kryerjes së tyre...”*

42. Një fillesë e këtij modeli, para ndryshimeve me ligjin nr. 44/2021, gjendej edhe te neni 511 shkronja “a” të KPC-së, ku është parashikuar se gjykata kompetente për të lëshuar urdhrin e ekzekutimit, kur titulli ekzekutiv është vendim gjyqësor detyrimi që ka marrë formë të prerë, do të jetë ajo që ka dhënë vendimin, e cila disponon për këtë qëllim në dispozitivin e vendimit. *Ratio* e përbashkët e këtyre tri legjislacioneve bën të konkludohet se në të vërtetë, gjyqtari natyral i çështjeve të ekzekutimit të detyrueshëm është dhe duhet të jetë gjyqtari që ka dhënë vendimin. Kjo *ratio* përforcohet dhe plotësohet, në qëllimet juridike të synuara për t'i bërë realitet, edhe nga parimet e ekonomizimit procesual, afatit të arsyeshëm dhe sigurisë juridike.

43. Me ndryshimet që pësoi KPC-ja në vitin 2021, për ti dhënë fleksibilitet dhe shpejtësi, procedurave gjyqësore përmbarimore, në nenin 35, figura e gjyqtarit monokratik u parashikua edhe në juridiksionin rishikues të gjykatës së apelit. Në gjykatën e apelit si rregull çështjet gjyqësore shqyrtohen me trup gjykues të përbërë nga tre gjyqtarë. Përgjatë kësaj faze, por duke e ankimet ndaj vendimeve të gjykatës së shkallës së parë që kanë disponuar mbi kundërshtimin e veprimeve përmbarimore do të gjykohen nga gjykata e apelit me trup gjykues të përbërë nga një gjyqtar.

44. Në Evropë ka modele legjislacionesh që e kanë krijuar gjyqtarin e ekzekutimit edhe në procesin civil. KPC-ja e Republikës së Italisë ka krijuar figurën e posaçme të gjyqtarit të ekzekutimit të detyrueshëm, duke parashikuar se të gjitha kërkesat e palëve përgjatë kësaj faze do të gjykohen nga i njëjti gjyqtar. Kështu, duke mos e partikularizuar shqyrtimin gjyqësor gjatë kësaj faze, por duke e përqendruar atë te një gjyqtar konkret, ky legjislacion parashikon që për çdo çështje që ndodhet në ekzekutim të detyrueshëm ka një fashikull të posaçëm dhe të njëjtë në gjykatë (shiko nenin 488 të

²Shih vendimin nr. 40, datë 11.3.2002; vendimin nr. 35, datë 20.12.2005; vendimin nr. 26, datë 2.11.2005; vendimin nr. 25, datë 10.11.2006; vendimin nr. 25, datë 10.11.2006; vendimin nr. 9, datë 26.2.2007; vendimin nr. 11, datë 4. 4.2007; vendimin nr. 23, datë 8.6.2007; vendimin nr. 36, datë 15.10.2007; vendimin nr. 7, datë 9.3.2009 të Gjykatës Kushtetuese.

këtij Kodi), ku dokumentohet çdo veprim përmbartimor dhe çdo shqyrtim gjyqësor për çfarëdo kërkesë që kreditori apo debitori i bëjnë gjykatës.

45. Në legjislacionin dhe doktrinën juridike italiane³, vendimet që lëshon gjyqtari i ekzekutimit, kur disponon mbi ankimet ndaj veprimeve të përmbartuesit gjyqësor, për të njëjtin titull ekzekutiv, nuk kanë natyrën e sentencave, (analoge me vendimet përfundimtare të parashikuara në nenin 126 të Kodit tonë), por më tepër, kanë natyrën e dekreteve dhe ordinancave, (analoge me urdhrat dhe vendimet e ndërmjetme të parashikuara në nenin 125 të Kodit tonë). Arsyeja e këtij rregullimi lidhet me diferencat thelbësore midis padive të ngritura për njohjen dhe verifikimin e ekzistencës së një të drejte dhe detyrimi (faza njohëse e së drejtës), nga ankimet kundër veprimeve përmbartimore, (faza e ekzekutimit të një të drejte tashmë të njohur me një titull ekzekutiv).

46. Sipas këtij modeli ligjor, gjykimi mbi themelësinë e së drejtës, i vënë në lëvizje nëpërmjet padisë për rivendosjen apo njohjen e saj, synon formësimin e një vendimi gjyqësor përfundimtar, titull ekzekutiv, ku të certifikohet ekzistenca e së drejtës, si e shkelur, që i përket paditësit kundrejt palës së paditur dhe se kjo e drejtë e certifikuar gëzon mbrojtje nga norma juridike. Ndërkohë që padia përmbartimore, investon një proces gjyqësor ku nuk vihet më në diskutim e drejta e kreditorit, por ka për qëllim materializimin konkret të së drejtës së certifikuar tashmë në fazën njohëse. Paditë përmbartimore synojnë kontrollin gjyqësor se si kjo e drejtë po materializohet fizikisht.

Procesi gjyqësor i zhvilluar gjatë fazës ekzekutive, konceptohet një dhe i vetëm, si zgjatim i procesit gjyqësor njohës, ku gjyqtari i ekzekutimit, nëpërmjet vendimeve që lëshon gjatë kësaj faze, kontrollon veprimtarinë ekzekutive të përmbartuesit gjyqësor, njëllë sikurse gjyqtari i çështjes së themelit kontrollon dhe drejton procesin gjyqësor njohës nëpërmjet urdhrave dhe vendimeve të ndërmjetme.

47. Të njëjtën regjim juridik ndjek edhe pjesa respektive e KPC-së të Ekzekutimit të Republikës së Francës. Në këtë mënyrë ravijëzohen edhe modele të tjera legjislacionesh procedurale civile evropiane që kanë adoptuar këtë *modus operandi* për gjyqtarin e ekzekutimit gjatë fazës përmbartimore.

III. Lloji i ankimit të lejuar ndaj vendimit të gjykatës së shkallës së parë sipas nenit 610 të KPC

48. Në vijim të këtij vështrimi historik dhe krahasimor, Kolegji vlerëson se në ndryshimet që ka pësuar KPC, në dispozitat procedurale që normojnë kundërshtimin e veprimeve të përmbartuesit gjyqësor, ligjvënësi shqiptar ka synuar në vazhdimësi përsosjen, eficienën dhe përsheptimin e fazës ekzekutive, duke e disiplinuar atë në tërësi, me afate shumë të shkurtra dhe me procedura të thjeshtëzuara gjyqësore. Këto ndryshime kanë qenë një përpjekje e vazhdueshme për ta përqasur legjislacionin relevant të brendshëm me jurisprudencën e GJEDNJ-së dhe me modelet evropiane që kanë si qëllim përfundimin e shpejtë të fazës ekzekutive.

Ajo që vlen të theksohet është se për këtë arsye, faza e ekzekutimit të detyrueshëm dhe veprimtaria gjyqësore përmbartimore, ndjek një regjim juridik tërësisht të ndryshëm dhe të posaçëm në raport me normat juridike procedurale që rregullojnë veprimtarinë e gjykatës në fazën njohëse të së drejtës.

49. Në funksion të zgjidhjes së çështjes së shtruar për njësim, nga analiza e deritanishme, Kolegji arrin në një konkluzion të rëndësishëm, mbi kundërshtimin e veprimeve përmbartimore, duke pasur parasysh dallimet me mjetet e tjera mbrojtëse në dispozicion të subjekteve të cenuara, sipas një interpretimi historik, krahasimor dhe pajtues të dispozitave që rregullojnë fazën e ekzekutimit të detyrueshëm, me jurisprudencën e GJEDNJ-së dhe të Gjykatës Kushtetuese.

Duke qenë një proces me karakter unitar, aktet e prodhuara nga përmbartuesi gjyqësor në fazën ekzekutive, janë vijimësi e akteve procedurale, të prodhuara nga gjykata në fazën njohëse, por me një

³ Shih Crisanto Mandrioli, Antonio Carrata “*Diritto Processuale Civile IV, L'esecuzione forzata, i procedimenti sommari, cautelari e camerali*”, ventisettesima edizione, G.Giappichelli Editore-Torino, faqe 11, paragrafi i parë.

destinim të ndryshëm procedural, materializimin fizik të së drejtës së kreditorit, kundrejt debitorit, të njohur tashmë me vendim gjyqësor të formës së prerë ose të përfshirë në titullin ekzekutiv, objekt i ekzekutimit.

50. Përmbaruesi gjyqësor shtetëror ose i organizuar mbi baza private, është një figurë e posaçme procedurale, që drejton fazën ekzekutive dhe që vihet në lëvizje me kërkesë të kreditorit. Për këtë qëllim, ligji procedural civil, e ka pajisur me kompetencën për të marrë vendime dhe për të nxjerrë urdhra, të cilat janë të detyrueshme për zbatim, pavarësisht dëshirës dhe vullnetit të debitorit. Megjithatë veprimtaria e përmbaruesit gjyqësor është e normuar nga ligji, ai nuk plotëson kualitetet e gjykatës apo kuazigjykatës (sikurse janë pavarësia, paanësia etj.), prandaj aktet procedurale të realizuara prej tij, nga të cilat mund të cenohen të drejtat pasurore të debitorit ose të personave të tretë, i nënshtrohen kontrollit gjyqësor.

Gjykimi përmbarimor ka për objekt pikërisht vlefshmërinë e këtyre akteve dhe me këtë logjikë juridike, edhe vendimet e gjykatës, në përfundim të gjykimit përmbarimor, kanë për qëllim kontrollin dhe drejtimin e fazës ekzekutive.

51. Çështja më e diskutueshme në praktikën gjyqësore, e cila është shtruar për zgjidhje në këtë vendim njësuës, lidhet me të drejtën e ankimit ndaj vendimeve të dhëna nga gjykata e shkallës së parë sipas nenit 610 të KPC-së.

52. E drejta e ankimit ndaj një vendimi të dhënë nga gjykata e shkallës së parë, përbën një prezumim kushtetues, që e ka legjitimitetin nga neni 43 i Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë. Kufizimi i kësaj të drejte, duhet të bëhet shprehimisht me ligj dhe vetëm për rastet dhe kushtet e parashikuara në nenet 17 dhe 43 të Kushtetutës. Ky parim kushtetues gjen përditësim në nenin 452 të KPC-së, i cili sanksionon rregullin e përgjithshëm se vendimet e gjykatës së shkallës së parë janë të ankimeshme. Kjo dispozitë ka parashikuar se: *“Mund të ankimohen në gjykatën e apelit të gjitha vendimet e dhëna nga gjykata e shkallës së parë, me përjashtim të rasteve kur ankimi përjashtohet me ligj.”*

Gjithashtu, me kufizimet për shkak të juridiksionit ekskluzivisht ligjor, sipas nenit 472 të KPC-së, janë të rekursueshme në Gjykatën e Lartë të gjitha vendimet e dhëna nga gjykata e apelit dhe nga gjykata e shkallës së parë, në rastet e parashikuara në ligj.

53. KPC-ja ka parashikuar edhe llojet e ankimeve, duke i ndarë në dy kategori: ankimet sipas rregullave të zakonshme dhe ankimet e veçanta. Kategorizimi i tyre jepet në nenin 443 të KPC-së dhe ka si kriter ndarës primar afatin e paraqitjes së tyre.

Në këtë dispozitë është parashikuar se: *“Afati i ankimit në gjykatën e apelit, kundër vendimeve përfundimtare të gjykatës së shkallës së parë, është 15 ditë. Afati për të bërë rekurs në Gjykatën e Lartë, kundër vendimeve të gjykatës së apelit, është 30 ditë... Afati i ankimeve dhe rekurseve të veçanta është 5 ditë”*. Regjimi juridik i posaçëm i ankimeve dhe/ose rekurseve të veçanta lidhet jo vetëm me afatin 5-ditor të paraqitjes së tyre në gjykatën me juridiksion rishikues, por edhe llojin e vendimarrjes gjyqësore që ato kundërshtojnë, ritin e gjykimit të tyre nga gjykata rishikuese dhe afatet e posaçme për shqyrtimin e tyre.

54. Kolegji sjell në vëmendje llojet e vendimeve gjyqësore të prodhuara gjatë një procesi gjyqësor, të cilat ndahen në vendime përfundimtare, të ndërmjetme dhe jopërfundimtare. Kuptimi për secilin prej tyre jepet në nenet 125–127 të KPC-së. Vendimet e ndërmjetme jepen nga gjykata në seancë gjyqësore me qëllim që t'i përgjigjet kërkesave dhe të sigurohet zhvillimi i gjykimit në pajtim me dispozitat e këtij Kodi (neni 125). Vendimi përfundimtar jepet nga gjykata në përfundim të gjykimit i cili zgjidh çështjen në themel (neni 126), ndërsa vendimi jopërfundimtar është vendimi me të cilin gjykata i jep fund gjykimit, në rastet e parashikuara nga ligji, pa e zgjidhur çështjen në themel (neni 127).

55. Në KPC, është përzgjedhur një teknikë e tillë legislative, ku në parim, vendimet gjyqësore ankimohen sipas rregullave të zakonshme të ankimit, me përjashtim të rasteve ku ligji në mënyrë të

shprehur parashikon ankimin e veçantë. Nëse merren në analizë dispozitat e KPC-së që parashikojnë në mënyrë eksplicite të drejtën e ankimit të veçantë, mund të dallohet se me këtë mjet ankimi goditen në përgjithësi vendimet e ndërmjetme dhe jopërfundimtare të gjykatave (shih p.sh. nenet 154/a/5; 194/2; 209; 301; 315; 318; 370 etj.). Përfundimisht bën vetëm rasti i parashikuar në nenin 158/ç të KPC-së, ku vendimi gjyqësor me të cilin është miratuar marrëveshja e palëve për zgjidhjen e çështjes me pajtim mund të goditet me ankim të veçantë.

Kjo bëhet më e dukshme/e qartë në nenet 470 (i ndryshuar me ligjin nr. 38/2017) dhe 471/a të KPC-së (i shtuar me ligjin nr. 44/2021), ku është parashikuar se ankimet dhe rekursat e veçanta ndaj vendimit të ndërmjetëm ose jopërfundimtar të gjykatës, shqyrtohen nga gjykata më e lartë, në dhomë këshillimi dhe brenda 30 ditëve. Ndërkohë vendimet përfundimtare, me të cilat është zgjidhur mosmarrëveshja në themel, ankimohen sipas rregullave të zakonshme të ankimit.

56. Logjika e ligjvënësit në parashikimin e ankimit të veçantë për vendimmarrje të tilla gjyqësore, lidhet me nevojën urgjente të shqyrtimit të tyre nga gjykata rishikuese si dhe me mjetin efektiv të ankimit. Duke pasur një karakter instrumental, në funksion të zgjidhjes së çështjes në themel, ligjshmëria e vendimeve të ndërmjetme të goditura me ankim të veçantë, duhet të shqyrtohet nga gjykata rishikuese, para mbylljes së gjykimit në shkallë të parë, me vendim përfundimtar. Po ashtu, edhe vendimet jopërfundimtare, duke qenë se nuk i japin zgjidhje themelit të pretendimeve të palëve, si një kufizim i aksesit në gjykatë, duhet të gjykohen me shpejtësi nga gjykata rishikuese.

Në të tilla raste jo vetëm afati i ankimit është i shkurtër (5 ditë), por edhe shqyrtimi i tyre nga gjykata rishikuese duhet të përfundojë brenda një afati të shkurtër 30-ditor, sipas rritit të gjykimit në dhomë këshillimi.

57. Kolegji risjell në vëmendje edhe një herë parashikimin e nenit 610 të KPC-së, në mënyrën se si është formuluar sot, ku është parashikuar se:

“Kundër veprimeve të përmbauesit gjyqësor, të kryera në kundërshtim me procedurat e parashikuara nga ky Kod dhe kundër refuzimit të përmbauesit gjyqësor për të kryer një veprim që ia ngarkon ligji, palët mund të bëjnë ankim në gjykatën që ekzekuton vendimin, brenda 5 ditëve nga dita e kryerjes së veprimit ose refuzimit, kur palët kanë qenë të pranishme në kryerjen e veprimit ose kanë qenë thirrur, dhe, në raste të tjera, nga dita që u është njoftuar ose kanë marrë dijeni për veprimin ose refuzimin.

Kundër veprimeve të personave, përmbauesit gjyqësorë, që ushtrojnë veprimtarinë publike të shërbimit përmbauesor gjyqësor të organizuar mbi baza private, pala debitorë mund të paraqesë ankim në gjykatën, ku ekzekutohet titulli ekzekutiv, brenda 5 ditëve nga data e kryerjes së veprimit.

Ankimet kundër veprimeve ose refuzimit të përmbauesit gjyqësor shqyrtohen nga i njëjti gjyqtar i vetëm gjatë gjithë fazës së ekzekutimit të detyrueshëm të titullit ekzekutiv kur veprimet ose refuzimi i përmbauesit gjyqësor lidhet me të njëjtin titull ekzekutiv, përveç rasteve kur ligji parashikon ndryshe.

Ankimi shqyrtohet brenda 20 ditëve nga gjykata e vendit të ekzekutimit, e cila kur e sheh të nevojshme mund të thërrasë palët dhe përmbauesin gjyqësor.

Ankimi kundër veprimeve ose refuzimit të përmbauesit gjyqësor nuk pezullon ekzekutimin, përveç kur gjykata vendos ndryshe. Kur titulli ekzekutiv është një akt për dhënien e kredive bankare ose akt për dhënien e kredive nga institucionet financiare jobankare dhe gjykata ka vendosur pezullimin e ekzekutimit të vendimit, masa e pezullimit konsiderohet e rënë nga fuqia me kalimin e 20 ditëve nga momenti i dhënies së vendimit të pezullimit.

Kundër vendimit të gjykatës mund të bëhet ankim i veçantë.

Shqyrtimi i ankimit ndaj vendimit të gjykatës së shkallës së parë për kundërshtimin e veprimeve përmbauesore, si rregull, bëhet nga gjykata e apelit pa praninë e palëve, brenda 30 ditëve. Përfundimisht, gjykata e apelit mund të vendosë shqyrtimin e çështjes në seancë gjyqësore me praninë e palëve brenda 45 ditëve, në rast se çmon se debati gjyqësor është i nevojshëm për të vlerësuar se:

a) për konstatimin e gjendjes faktike në mënyrë të plotë dhe të saktë, duhen vërtetuar fakte të reja dhe duhen marrë prova të reja, përveçse kur ankuesi provon se pa fajin e tij nuk ka mundur t'i paraqesë këto fakte ose t'i kërkojë këto prova në shqyrtimin e çështjes në gjykatën e shkallës së parë, në afatet e parashikuara;

b) vendimi, kundër të cilit është paraqitur ankimi, është bazuar në shkelje të rënda procedurale, apo në gjendjen faktike të konstatuar gabimisht ose në mënyrë jo të plotë;

c) me qëllim të konstatimit të drejtë të gjendjes faktike duhet të përsërisë marrjen e disa ose të gjitha provave të marra nga gjykata e shkallës së parë.”

58. Në një paragraf më vete të kësaj dispozite, është parashikuar e drejta e ankimit të veçantë ndaj vendimit të gjykatës. Sikurse u evidentua në pjesën e evolucionit historik, në dispozitat e KPC-së, para ndryshimeve me ligjin nr. 122/2013, neni 610 nuk parashikonte të drejtë ankimi, ndërkohë e drejta e ankimit të veçantë parashikohej në nenin 611 që rregullonte në mënyrë të posaçme masat e përkohshme gjyqësore për pezullimin e veprimeve të përmbaruesit gjyqësor.

Edhe pas riformulimit të nenit 610 të KPC-së, me ligjin nr. 122/2013, me të cilin u shfuqizua neni 611 e drejta e ankimit të veçantë është parashikuar në paragrafin që vjen fill pas atij që rregullon masat gjyqësore të përkohshme të pezullimit të ekzekutimit. Për shkak të kësaj teknike legislative të përzgjedhur, në praktikën gjyqësore është krijuar një paqartësi, nëse ankimi i veçantë është mjet për goditjen e vendimeve të gjykatës për pezullimin e veprimeve përmbarimore apo me këtë mjet goditet edhe vendimi i gjykatës që ka zgjidhur përfundimisht ankimin ndaj veprimeve të përmbaruesit gjyqësor.

59. Në interpretimin e nenit 610 të KPC-së, në praktikën mbizotëruese të Gjykatës së Lartë, është ndjekur një logjikë argumentuese tejte formaliste, duke u nisur thjesht nga teknika legislative dhe nga fakti se ku është vendosur e drejta e ankimit të veçantë në këto dispozita. Në vendimet e dhëna nga Gjykata e Lartë para ndryshimeve të KPC-së me ligjin nr. 122/2013, është theksuar se, duke vështuar në tërësi mjetet e mbrojtjes kundër ekzekutimit të vendimeve, ankimi i veçantë kundër vendimeve të gjykatës është parashikuar shprehimisht në nenet 512, 516/3, 517/2, 539, 601 dhe 611 të këtij Kodi. Në këto vendime, Gjykata ka argumentuar se, ligjbërësi, për rastet kur ka çmuar se duhet të ushtrohet ankimi i veçantë, e ka parashikuar këtë mjet ankimi në mënyrë të posaçme. Kjo haset në të gjitha dispozitat kur lejohet ushtrimi i këtij mjeti. Në kushtet kur në nenin 610 të KPC-së nuk është parashikuar afati i ankimit, sikurse është parashikuar për të gjitha rastet e tjera kur si mjet ankimi lejohet të ushtrohet ankimi i veçantë, atëherë ankimi i nënshtrohet rregullit të përgjithshëm, afatit 15-ditor dhe se ankimi i veçantë i lejuar lidhet vetëm me masat e pezullimit të ekzekutimit të detyrueshëm.

I njëjti qëndrim jurisprudencial vijoi edhe pas ndryshimeve të KPC-së me ligjin nr. 122/2013, edhe pse tashmë neni 611 ishte shfuqizuar dhe e drejta e ankimit të veçantë u integrua në një paragraf më vete në nenin 610 të KPC-së.

60. Kolegji vlerëson se një interpretim i tillë, ngushtësisht literal dhe i cunguar, duke u nisur thjesht nga vendi i vendosjes së parashikimeve ligjore që rregullojnë të drejtën e ankimit, nuk është në pajtim me parimet e përfundimit të ekzekutimit të detyrueshëm brenda një afati të arsyeshëm dhe me një interpretim teleologjik dhe sistematik të të gjitha dispozitave që dispijlojnë fazën e ekzekutimit të detyrueshëm në tërësi, sipas natyrës juridike të ankimeve të tilla dhe qëllimit të cilin ato synojnë të realizojnë.

61. Kolegji vlerëson se ankimi ndaj vendimit të gjykatës së shkallës së parë, që disponon mbi ankimet ndaj veprimeve të përmbaruesit gjyqësor, në çdo rast duhet të jetë i veçantë. Pra rregullimi i mëparshëm i nenit 611/2 të KPC-së, i integruar sot në nenin 610, si dispozitë e vetme që rregullon ankimin për kundërshtimin e veprimeve të përmbaruesit gjyqësor (me ligjin nr. 122/2013), duhet të interpretohet se rregullonte dhe rregullon të gjitha llojet e vendimmarrjes gjyqësore në lidhje me konfliktet e palëve me përmbaruesin gjyqësor në fazën e ekzekutimit të detyrueshëm.

62. Mjeti i parashikuar në nenin 610 të KPC-së, nuk ka natyrën e padisë, por të ankimit ndaj akteve procedurale të lëshuara nga subjekti i ngarkuar nga ligji për ekzekutimin e titullit ekzekutiv (ku faza njohëse dhe faza ekzekutive janë pjesë integrale e të njëjtit proces). Në nenin 31 të KPC-së, padia është përkufizuar si: “...e drejta e personit që bën pretendimin, për t’u dëgjuar, mbi themelin e këtij pretendimi, në mënyrë që gjykata ta shpallë atë të bazuar ose jo...”.

Ndërsa kuptimi i ankimit, ku përfshihet edhe ankimi sipas nenit 610 të KPC-së, jepet në nenin 442/, ku është parashikuar, se: “Ankimi është akti me të cilin palët ose pjesëmarrësit e tjerë në proces parashitrojnë kundërshtimet e tyre ndaj vendimit të gjykatës dhe veprimeve të përmbaaruesit gjyqësor, për të mbrojtur të drejtat dhe interesat e tyre”.

Në këtë kuptim, ankimi i palëve ndaj akteve procedurale të realizuara nga përmbaaruesi gjyqësor është analog me ankimin e palëve në gjykatën rishikuese, ndaj akteve procedurale të realizuara nga gjykata më e ulët, gjatë procesit kontencioz, në fazën njohëse të së drejtës.

63. Një dallim i tillë midis ankimeve për kundërshtimin e veprimeve përmbaarimore dhe padive të themelit është bërë vazhdimisht edhe në praktikën e Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë. Ky dallim evidentohet më shumë, sidomos duke pasur parasysh që në dispozitat e pjesës së katërt të KPC-së, ka edhe mjete të tjera mbrojtjeje në disponibilitetin e debitorit dhe të personave të tretë, gjatë procesit të ekzekutimit të detyrueshëm, të cilat janë ndarë në dy kategori kryesore:

i) paditë që ngrihen gjatë procesit përmbaarimor e që lidhen me mbrojtjen e të drejtave që rrjedhin nga e drejta materiale (nenet 609, 612–614); dhe ii) ankimi (kundërshtimi) ndaj veprimeve ose mosveprimeve të përmbaaruesit (neni 610).

64. Të dyja mjetet e parashikuara në nenet 609 dhe 610 të KPC-së, edhe pse hyjnë në rrethin e mjeteve mbrojtëse të debitorit ndaj ekzekutimit të detyrueshëm të titullit ekzekutiv kanë:

i) shkak ligjor të ndryshëm; ii) afate të ndryshme ankimi; iii) mënyra mbrojtjeje të ndryshme; dhe iv) pasoja dhe efekte të ndryshme ndaj palëve të përfshira në një procedure ekzekutimi të detyrueshëm të titullit ekzekutiv.

65. Në nenin 609 të KPC-së, është parashikuar si mjet mbrojtjeje padia për goditjen e titullit ekzekutiv, që ngrihet nga debitori kundër kreditorit.

66. Titulli ekzekutiv si koncept juridik, tregon ekzistencën e një të drejte subjektive materiale, të cenuar ose të papërmbyshur. Për këtë arsye, titulli ekzekutiv është burim i menjëhershëm dhe i drejtpërdrejtë i legjitimitetit të kreditorit për të iniciuar procesin e ekzekutimit të detyrueshëm, legjitimiteti i cili buron nga fakti se subjekti që ka titullin ekzekutiv ose në favor të të cilit është lëshuar titulli ekzekutiv, ka dhe të drejtën e përfshirë në të.

67. Padia për goditjen e titullit ekzekutiv konstituon një gjykim themeli që përqendrohet mbi shqyrtimin e masës dhe sasisë së të drejtës materiale që gjendet në titullin ekzekutiv dhe si e tillë i nënshtrohet një gjykimi të zakonshëm kontradiktor. Me anë të kësaj padie, nëpërmjet vërtetimit të së kundërtës, debitori synon të kundërshtojë të drejtën e kreditorit, i cili nga ana e tij, synon të procedojë me ekzekutimin e detyrimit.

Kjo padi, përmban elementet e një padie njohje negative. Shkaku ligjor i padisë së pavlefshmërisë së titullit ekzekutiv qëndron në të drejtën e debitorit, për t’u çliruar nga një detyrim i cili rrjedh nga titulli ekzekutiv, për shkak të mospërputhjes ndërmjet realitetit që përfaqëson titulli ekzekutiv, me realitetin që ekziston efektivisht, kur e drejta e kreditorit nuk ka ekzistuar si e tillë që në origjinë ose për fakte shuese të ngjara pas formimit të titullit (*Shih vendim i Kolegjit Civil, nr. 214, datë 6.5.2010.*)

68. Ndërkohë mjeti tjetër juridik gjatë fazës së ekzekutimit të detyrueshëm është padia e personit të tretë për kërkimin e sendit apo për përjashtimin e tij nga ekzekutimi i detyrueshëm e rregulluar në nenin 612 të KPC.⁴ Megjithatë ky mjet juridik është vendosur formalisht në rregullimet e pjesës së

⁴ Kjo dispozitë parashikon se:

“Çdo person i tretë që pretendon se është pronar i sendit mbi të cilin bëhet ekzekutimi, mund të ngrejë padi për të ushtruar të drejtën e tij dhe

katërt të KPC, në thelb ka natyrën e një padie rivendikimi (*rei vindicatio*), e një lloji të veçantë, meqë ngrihet vetëm gjatë fazës së ekzekutimit të detyrueshëm, pra para se të ketë përfunduar ekzekutimi i detyrueshëm dhe sendi të jetë shitur në ankand. Gjithashtu ajo ka një karakter njohës dhe detyrues në të njëjtën kohë.

Gjykata në shqyrtimin e kësaj padie investohet në verifikimin e vlefshmërisë së titujve të pronësisë, që kanë palët ndërgjyqëse, me pretendime pronësie mbi sendin. Ajo konkludon për përjashtimin e sendit nga ekzekutimi, duke i njohur dhe konfirmuar titullin e pronësisë palës paditëse që i kundërvihet titullit të pronësisë së palës të paditur. Në përfundim të gjykimit, gjykata e detyron palën e paditur që të njohë pronësinë e paditësit mbi sendin (*vendim nr. 222, datë 23.6.2016 i Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë*).

69. Vendimet e dhëna nga gjykata në përfundim të gjykimit të investuar nga padia sipas neneve 609 dhe 612 të KPC-së, janë vendime përfundimtare, të cilat goditen sipas rregullave të zakonshme të ankimimit.

70. Ndërkohë, kundërshtimi i veprimeve të përmbaruesit gjyqësor është mjet që ka për qëllim të godasë vlefshmërinë e akteve të procesit të ekzekutimit të detyrueshëm të titullit ekzekutiv, që realizohen nëpërmjet kryerjes ose moskryerjes së veprimeve të përmbaruesit gjyqësor. Në këto lloj gjykimesh, gjykata nuk shqyrton më themelësinë e së drejtës së kreditorit të cilësuar në titullin ekzekutiv, por vlerëson, nga pikëpamja procedurale, nëse ankimi është ngritur brenda afatit ligjor të parashikuar shprehimisht në nenin 610 të KPC-së dhe nëse veprimet e përmbaruesit gjyqësor janë kryer apo jo në përputhje me ligjin.

Shkaku për të cilin mund të kundërshtohen gjyqësisht veprimet e përmbaruesit lidhen kryesisht me parregullsitë procedurale që mund të vërehen gjatë kryerjes së tyre nga ana e përmbaruesit, ose me mungesën e kushteve që duhen për të proceduar lidhur me ekzekutimin e një titulli ekzekutiv. (*vendim nr. 658, datë 17.12.2014 i Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë*).

71. Karakteristikat e gjykimit përmbarimor dhe çështjet që shqyrton gjykata e investuar nga një ankim sipas nenit 610 të KPC-së, diktuan edhe përqendrimin e gjithë fazës ekzekutive në kompetencën e një gjyqtari të vetëm sipas nenit 610/3 të KPC-së, të ndryshuar me ligjin nr. 44/2021, për të garantuar parimin e gjyqtarit natyral të çështjes, gjykimit brenda një afati të arsyeshëm, parimin e sigurisë juridike etj.

72. Në aspektin e ngushtë teknik-procedural, centralizimi i shqyrtimit të ankimeve kundër veprimeve të përmbaruesit gjyqësor, në kompetencën e një gjyqtari të vetëm, lidhet pikërisht me faktin se në këtë fazë, gjykata nuk shqyrton themelësinë e së drejtës subjektive të kreditorit dhe ekzistencën e detyrimit të debitorit, si elemente përmbajtjesorë të marrëdhënies juridike materiale, të përfshirë në një titull ekzekutiv. Si rrjedhojë, gjyqtari i ekzekutimit nuk bëhet i papajtueshëm në ankimet e ndryshme që mund të vijnë nga palët në fazën ekzekutive, ku ai kontrollon ekskluzivisht ligjshmërinë e veprimeve të ndryshme procedurale të ndërmarra nga përmbaruesi, për ekzekutimin e të njëjtit titull ekzekutiv.

Vendimet që jep gjykata në fazën ekzekutive janë të karakterit të mirëfilltë procedural. Ato kanë natyrë të posaçme për nga kërkimet që zgjidhin dhe pasojat juridike që sjellin. Këto vendime sjellin efekte vetëm në marrëdhënien juridike procedurale ekzekutive, sa i takon vlefshmërisë së akteve të përmbaruesit gjyqësor. Në përfundim të gjykimit përmbarimor, gjykata sipas rastit mundet të anulojë veprimin përmbarimor dhe/ose të urdhërojë ripërsëritjen e tij, çka përcakton vijimësinë e procedurës së ekzekutimit të detyrueshëm. Si të tilla ato përafrohen më shumë nga natyra me urdhrat dhe vendimet e ndërmjetme që merr gjykata për të drejtuar dhe kontrolluar procesin gjatë fazës njohëse.

kur është rasti për të përjashtuar sendin nga sekuestrimi dhe shitja.

Padia ngrihet kundër kreditorit dhe debitorit në gjykatën e vendit të ekzekutimit të vendimit. Në këto raste, gjykata mund të vendosë si masë të përkohshme pezullimin e ekzekutimit me ose pa garanci.”

Sipas parimit të gjyqtarit natyral dhe të pandërmjetshmërisë, njëloj si në procesin gjyqësor njohës, ku gjyqtari (apo trupa gjyqësore), si rregull duhet të jetë një dhe i vetëm gjatë gjithë gjyqimit, edhe në fazën ekzekutive do të duhet të ruhet kjo garanci.

73. Natyra e tillë e këtyre vendimeve, bëhet më e dukshme/e qartë sidomos në gjykimin administrativ, ku gjykata apo gjyqtari që ka dhënë vendimin, me qëllim ekzekutimin e tij, në dhomë këshillimi, me kërkesë të palëve, merr masa për kryerjen e veprimeve të posaçme, duke përcaktuar afatet dhe mënyrën e tyre (neni 66 i ligjit nr. 49/2012, të ndryshuar). Këto masa gjyqësore nuk kanë për qëllim të zgjidhin thelbin e së drejtës së individit kundrejt organit shtetëror, por kanë për qëllim të konkretizojnë mënyrën se si do të realizohet kjo e drejtë.

74. Sikurse u analizua më sipër, si rregull, KPC-ja parashikon ankim të veçantë për vendimmarrje të tilla gjyqësore.

75. Këtu vlen të sille të vëmendje se me ndryshimet që pësoi KPC, me ligjin nr.114/2016, në nenin 609 të KPC-së, u bë një diferencim i shprehur midis vendimit përfundimtar dhe vendimit të ndërmjetëm të gjykatës, për sa i përket së drejtës së ankimit. Konkretisht, kjo dispozitë u riformulua në këtë mënyrë:

“...Gjykata shqyrton kërkesat për pezullimin, sipas këtij neni, brenda 5 ditëve. Kundër këtij vendimi mund të bëhet ankim i veçantë. Gjykata e apelit e shqyrton ankimin, brenda 30 ditëve nga data e depozitimit të tij në këtë gjykatë.

Kundër vendimit përfundimtar të gjykatës mund të bëhet ankim, sipas rregullave të ankimit të përgjithshëm. Gjykata e apelit e shqyrton ankimin, brenda 60 ditëve nga data e depozitimit të tij në këtë gjykatë...”

76. Një diferencim i tillë, qëllimisht, nuk u bë me këtë ligj, në nenin 610 të KPC-së, në të cilën u la i pandryshuar paragrafi i 5, i vendosur si fjali më vete pas paragrafëve të tjerë që rregullojnë si vendimin gjyqësor në lidhje me pezullimin, ashtu edhe vendimin që ka disponuar përfundimisht në lidhje me veprimin përmbartimor, ku thuhet se: *“Kundër vendimit të gjykatës mund të bëhet ankim i veçantë”*.

77. Nëse vështrohet e gjithë pjesa e katërt e KPC-së apo edhe dispozita të tjera në Kod, që rregullojnë fazën e ekzekutimit të detyrueshëm dhe gjykimet përmbartimore, mund të thuhet se këto dispozita, përbëjnë një regjim juridik të posaçëm, në raport me rregullat që disiplinojnë gjykimin kontencioz të zakonshëm, të iniciuar nga padia sipas neneve 31 dhe 32 të KPC-së. Nga një vështrim sistematik, lehtësisht vërehet vullneti i qartë dhe i padiskutueshëm i ligjvënësit që, kjo fazë është e disiplinuar me afate shumë të shkurtra dhe gjykimet zhvillohen në afate të përcaktuara nga ligji, sipas rritit të gjyqimit të posaçëm në dhomë këshillimi, si në gjykimin me juridiksion fillestar, ashtu edhe në gjykimin rishikues.

78. Rregullimi i posaçëm mbi afatet që disiplinojnë këtë fazë, fillimisht rezulton nga parashikimi i nenit 399/2 të KPC-së, ku janë parashikuar afatet orientuese, me qëllim shqyrtimin e kërkesave të palëve për shkelje të afateve të arsyeshme si standard i parashikuar në nenet 6 të KEDNJ-së dhe 42 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë. Për gjykimin kontencioz civil dhe administrativ, ku diskutohet themeli i së drejtës së kreditorit, ligjvënësi ka parashikuar si afate të arsyeshme kohëzgjatjen përkatësisht prej dy dhe një viti, për secilën shkallë gjykimi dhe një afat tërësor prej 6 dhe 3 vitesh deri në marrjen e një vendimi final dhe të formës së prerë (shih nenin 399/2, shkronja “a” dhe “b” të KPC-së). Ndërkohë që për zgjatjen e fazës së ekzekutimit të detyrueshëm, në të dyja llojet e gjykimeve, është parashikuar një afat tërësor prej 1 viti, nga data e paraqitjes së kërkesës për vënien në ekzekutim të titullit ekzekutiv.

79. Sikurse mund të konstatohet, ligjvënësi, ka parashikuar afate dukshëm më të shkurtra për fazën ekzekutive. Duke qenë se në këtë fazë, materializohet fizikisht e drejta e certifikuar në procesin njohës apo në titullin ekzekutiv të parashikuar si të tillë nga ligji dhe që përbën qëllimin e drejtësisë, nuk mundet që ajo të zgjasë po njëloj apo edhe më shumë në kohë, sesa vetë procesi gjyqësor njohës.

Duhet të mbahet parasysh në këtë drejtim që potencialisht dhe teorikisht çdo veprim përmbartimor mundet të bëhet objekt gjykimi brenda pesë ditëve në gjykatë. Nëse sjellim në vëmendje se sa veprime përmbartimore ndërmerren për ekzekutimin e një titulli ekzekutiv, atëherë kuptohet se sa kohë do të mund të zgjaste faza ekzekutive nëse do të ndiqeshin rregullat e zakonshme të gjykimit.

80. Këtu, Kolegji risjell në vëmendje, se ka modele ligjore (të marra në analizë në pjesën e dytë të këtij vendimi njësoj), të cilat nuk lejojnë fare ankim, qoftë apel apo qoftë rekurs ndaj vendimeve të gjykatës së shkallës së parë që ka si kompetencë lëndore gjykimet përmbartimore. Ligjvënësi jonë nuk e ka vendosur një kufizim të tillë, por ka parashikuar afate shumë të shkurtra ankimi dhe gjykimi në gjykatat rishikuese.

81. Kështu, lëshimi i urdhrat të ekzekutimi të titullit ekzekutiv, pa të cilin nuk mund të fillojë procedura e ekzekutimit të detyrueshëm, realizohet nga gjykata në dhomë këshillimi (neni 511 i KPC-së). Ndaj vendimit të gjykatës me të cilin refuzohet lëshimi i urdhrat lejohej ankim i veçantë, brenda afatit 5-ditor (neni 512 i KPC-së).

82. Më tej, afatet të cilat dispijlojnë veprimtarinë e përmbartuesit gjyqësor dhe të subjekteve të përfshira gjatë fazës ekzekutive, (shih nenet 515, 517, 553, 557, 560, 564, 567, 569, 575, 601 etj.); afatet e ankimeve në gjykatë ndaj veprimeve të veçanta të përmbartuesit (shih nenet 512, 516, 517, 539, 583, 588, 599, 601, 606, 617 etj.), janë më të shpejtat dhe më të shkurtrat ndërmjet mjeteve procedurale që mundëson e parashikon ligji procedural civil. Po ashtu, procedurat gjyqësore përmbartimore janë dispijlinuar nga afate të shkurtra (shih nenet 517/3, 522 etj.).

83. Sipas nenit 610 të KPC-së, ankimi ndaj veprimeve të përmbartuesit gjyqësor duhet të paraqitet në gjykatë brenda 5 ditëve nga data e kryerjes së veprimit ose nga data e njoftimit. Po ashtu, ky ankim shqyrtohet nga gjykata, në dhomë këshillimi, si rregull, brenda një afati të shpejtë prej 20 ditësh. Edhe ankimi ndaj vendimit të dhënë nga gjykata e shkallës së parë, në apel, shqyrtohet, me një gjyqtar, sipas ritit të posaçëm në dhomë këshillimi, brenda një afati 30-ditor nga data e regjistrimit të ankimit (rregull analog me atë të parashikuar në nenin 470/3 të KPC-së), me përjashtim kur debati zhvillohet në seancë gjyqësore, gjykimi duhet të përfundojë brenda një afati prej 45 ditësh.

84. Nëse e gjithë veprimtaria e palëve dhe e gjykatës në fazën ekzekutive, dispijlinohet nga afate shumë të shkurtra dhe nga procedura gjykimi të posaçme, të thjeshtëzuara dhe të shpejta, nuk ka asnjë arsye logjike e juridike që të justifikojë interpretimin se, përbën përjashtim, pra nuk ka ankim të veçantë, vetëm rasti i ankimit ndaj vendimit të gjykatës së shkallës së parë që disponon lidhur me kundërshtimin e veprimeve përmbartimore sipas nenit 610 të KPC-së, që përbën një dispozitë të përgjithshme dhe pilot për të gjitha ankimet e paraqitura kundër veprimeve të përmbartuesit gjyqësor.

Kjo dispozitë nuk mundet të interpretohet si një rregull i izoluar, në raport me dispozitat e tjera dhe me frymën që përshkon në tërësi rregullat e posaçme që dispijlojnë fazën e ekzekutimit të detyrueshëm. Në të kundërt do të krijohet një anomali, ku gjykimi në këtë fazë do të zgjaste në kohë njëloj apo edhe më shumë, në raport me procesin gjyqësor në fazën njohëse.

85. Kolegji sjell në vëmendje faktin se, ankimi ndaj veprimeve të përmbartuesit gjyqësor në gjykatë dhe, më pas, ankimi ndaj vendimit gjyqësor për pranimin ose jo të ankimit për kundërshtimin e veprimeve përmbartimore, nuk kanë efekt pezullues kundërt veprimeve të kryera ose jo nga përmbartuesi gjyqësor. Në dallim edhe nga parimi i përgjithshëm i sanksionuar posaçërisht në nenin 449 të KPC-së, sipas të cilit ankimi ndaj vendimit përfundimtar gjyqësor pezullon ekzekutimin e tij, synimi është që këto ankime të lidhur me veprimet përmbartimore të fazës së ekzekutimit të mos shërbejnë si një lojë e mjet abuzues i palës debitoare pikërisht për të penguar ekzekutimin e një titulli ekzekutiv. Ligjvënësi në këtë dispozitë synon e parashikon vetëm një përjashtim, atë që vetëm

gjykata, në rrethana të posaçme e përjashtimore, të urdhërojë pezullimin e ekzekutimit deri në përfundim të shqyrtimit gjyqësor të ankimit për kundërshtimin e veprimeve përmbartimore.

86. Së fundi, vlen të silltet në vëmendje se me ndryshimet që pësoi neni 35 i KPC-së, me ligjin nr. 44/2021, ligjvënësi në mënyrë të shprehur përcaktoi se ankimi ndaj vendimit të gjykatës së shkallës së parë që ka disponuar mbi kundërshtimin e veprimeve përmbartimore, është ankim i veçantë. Konkretisht në këtë dispozitë është parashikuar se: *“Gjykata e apelit shqyrton çështjen me trup gjykues të përbërë nga tre gjyqtarë. Gjykata e apelit shqyrton me një gjyqtar të vetëm ankimet kundër vendimeve për paditë me vlerë deri në njëzetfishin e pagës minimale në shkallë vendi, që rrjedhin nga marrëdhënie kontraktore, ankimin e veçantë kundër vendimit të refuzimit të kërkesës për lëshimin e urdhrat të ekzekutimit, ankimet e veçanta kundër vendimit të gjykatës që ka shqyrtuar kundërshtimin e veprimeve të përmbartuesit gjyqësor, si dhe rastet e tjera të parashikuara në këtë Kod...”*.

87. Në vijim të këtij arsyetimi, Kolegji vlerëson se neni 610 i KPC-së, ku parashikohet edhe mjeti i “ankimit të veçantë”, nuk lidhet vetëm me vendimin e gjykatës së shkallës së parë që urdhëron pezullimin e ekzekutimit apo vetëm me pjesën eventuale të dispozitivit të vendimit që ka disponuar përfundimisht mbi ankimin kundër veprimeve përmbartimore, për pezullimin ose jo të ekzekutimit të titullit ekzekutiv. Pavarësisht nga teknika legjislative jo e përsosur në formulimin e paragrafëve, për sa i përket vendndodhjes të së drejtës së ankimit të veçantë, paragrafi i gjashtë i nenit 610 përfshin natyrshëm edhe ankimin kundër vendimit gjyqësor që ka disponuar përfundimisht për çështjet me shkak ligjor dhe objekt kundërshtimin e veprimeve përmbartimore.

88. Kolegji çmon të rëndësishme të theksojë se ankimi i veçantë i parashikuar në nenin 610, me ndryshimet që ka pësuar KPC-ja në vitin 2021, do të duhet të ndjekë të njëjtin regjim juridik të posaçëm, si në gjykimin në apel, ashtu edhe në gjykimin në Gjykatën e Lartë. Në nenin 443 të ndryshuar me ligjin nr. 44/2021, është parashikuar instituti i rekurseve të veçanta, si mjet për goditjen e vendimeve të gjykatës së apelit, të vënë në lëvizje nga një ankim i veçantë, ndaj vendimit të gjykatës së shkallës së parë. Ligjvënësi ka pasur si qëllim që të ofrojë ankime të veçanta ndaj çështjeve për të cilat duhet adresuar gjyqësisht nga juridiksioni rishikues një zgjidhje e shpejtë, qoftë nga gjykata e apelit, qoftë nga Gjykata e Lartë.

Ndaj njëjtësimi i rregullave të gjykimit rishikues në Gjykatën e Lartë, si ndaj ankimeve të zakonshme ashtu edhe ndaj ankimeve të veçanta nuk do të ishte as në frymën e ligjit dhe as zbatim kushtetues i tij. Për rrjedhojë, Kolegji vlerëson se edhe ndaj vendimeve të gjykatës së apelit që disponojnë mbi ankimet e veçanta kundër vendimeve të gjykatës së shkallës së parë, sipas nenit 610 të KPC-së, ligji lejon rekurs të veçantë në Gjykatën e Lartë, që do të thotë rekurs brenda 5 ditëve.

IV. Sentenca njësuere

89. Sa më sipër, Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë, arrin në konkluzionin njësuere si më poshtë vijon:

Neni 610 i KPC, lejon ankim të veçantë, brenda një afati 5-ditor, ndaj vendimit të gjykatës së shkallës së parë që ka disponuar mbi ankimin kundër veprimeve të përmbartuesit gjyqësor.

Ankimi i veçantë i parashikuar në nenin 610 të KPC-së, është mjeti me të cilin goditet si vendimi për “pezullimin e veprimeve përmbartimore” ashtu edhe vendimi që disponon përfundimisht mbi “kundërshtimin e veprimit përmbartimor”.

V. Në lidhje me zgjidhjen e çështjes konkrete

90. Në çështjen konkrete, pala paditëse ka kundërshtuar veprimet e përmbartuesit gjyqësor, sipas nenit 610 të KPC-së. Vendimi i gjykatës është shpallur më datë 23.10.2015 dhe ai ka qenë prezent në momentin e shpalljes. Rezulton se ankimi i paditësit në gjykatën e apelit është depozituar më datë 2.11.2015 dhe më tej është plotësuar më datë 7.12.2015, pas marrjes dijeni mbi arsyetimin e vendimit.

91. Gjykata e Apelit Tiranë ka vlerësuar se sipas nenit 610 të KPC-së (të zbatueshëm në atë kohë), ankimi i lejuar është ankim i veçantë, brenda një afati 5-ditor. Ky afat ka filluar të ecë nga e nesërmja e shpalljes, sipas neneve 443 dhe 444 të KPC-së dhe ka përfunduar më datë 28.10.2015.

Nuk rezulton që kjo datë dhe ditët në vijim të kenë qenë ditë pushimi ose festë zyrtare, çka do të shkaktonte shtyrjen e afatit, sipas nenit 148 të KPC-së. Si rrjedhojë, në bazë të nenit 450/a të KPC-së, Gjykata e Apelit Tiranë ka vendosur mospranimin e ankimit.

92. Duke u bazuar në konkluzionet e këtij vendimi njëses, Kolegji vlerëson se vendimi i Gjykatës së Apelit Tiranë është rrjedhojë e zbatimit të drejtë të ligjit procedural dhe duhet të lihet në fuqi.

PËR KËTO ARSYE,

Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë mbështetur në nenin 481 dhe 485/2,
të Kodit të Procedurës Civile,

VENDOSI:

1. Lënien në fuqi të vendimit nr. 30-2016-3026, datë 26.5.2016 të Gjykatës së Apelit Tiranë.
2. Ky vendim është njëses i praktikës gjyqësore dhe dërgohet për botim në Fletoren Zyrtare.

Tiranë, më 26.10.2022

Kryesues: Artur Kalaja

Anëtarë: Ervin Pupe, Albana Boksi, Sandër Simoni, Gentian Medja